



פרשת פְּקוּדֵי — הברכה בעשייה

בפרשת השבוע מסופר על סיום מלאכת המשכן והקמתו. בניית המשכן נמשכה שלושה חודשים, מיום הכיפורים ועד כ"ה בכסלו; אבל הקמת המשכן נדחתה לראש חודש ניסן, כמו שנאמר (מ ב): "בְּיוֹם הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן, בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ, תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד".

את הסיבה לדחייה מנמק רבי חנינא, כמובא ב"ילקוט שמעוני" (מלכים רמז קפד), "כדי לערב שמחת המשכן בחודש שגולד בו יצחק", שהיה "עולה תמימה". מכיוון שהפסיד חודש כסלו את חנוכת המשכן, פיצה אותו הקב"ה בימי החשמונאים: לאחר שחולל בידי היוונים, נחנך המקדש מחדש בכ"ה בכסלו.

כאשר סיימו את כל מלאכת המשכן נאמר בפרשה: "וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל פְּלִי"ו" (לט לג). לשם מה הביאו את כל חלקי המשכן אל משה?

תירצו על כך ב"תנחומא" שהאומנים שבנו את המשכן לא יכלו להקים אותו בגלל כובדו, ולכן הביאו את הקרשים והיריעות אל משה, ואמרו לו: "משה רבנו, כל מה שאמרת לנו עשינו, אבל לא הצלחנו להעמיד את המשכן!"

אמר משה לפני הקב"ה: "רבנו של עולם, איני יודע להעמיד את המשכן!"
אמר לו הקב"ה: "תתחיל לנסות להקים אותו בידיך, ואז בדרך נס יעמוד המשכן מאליו".
לכן נאמר בפרשה (מ יז–יח): "וַיְהִי בַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשִׁנְהַת הַשְּׁנִיָּת בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַיּוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן" – שהוקם מאליו; ומייד אחר כך כתוב: "וַיְקַם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן" – כי היה נראה שמשה הוא שהקימו.

על מדרש זה שאלו המפרשים: אם אי אפשר היה להקים את המשכן, מדוע בזמן עשייתו לא באו האומנים למשה להגיד לו שהם בונים מבנה לא יציב, ולכן אולי כדאי להפסיק את הבנייה?
תירץ רבי ישראל מאיר הכוהן, ה"חפץ חיים", שהאומנים אמרו שהם יבצעו את מה שהם מצויים לעשות מבלי לשאול ולדאוג כיצד יצליחו בסופו של דבר להעמיד את המשכן.

עולה מכאן יסוד גדול בעבודת ה': אדם צריך לקיים את מצוות ה' ככל יכולתו, גם אם הוא לא יודע איך הדבר יגיע לסיומו. כדברים האלה לימד רבי טרפון במסכת אבות (ב טז): "לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לְפָטֵל ממנה... ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך".

יסוד זה הונח לא רק בהקמת המשכן אלא גם בייסוד בית המקדש:

איץ ישראל אמונה טורת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
 אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
 מתוך אתר שי לשי" : shayleshay.co.il

על דוד המלך נאסר לבנות את בית המקדש. אמר דוד: "אף על פי שנאסר עליי לבנות, אני אעשה את כל מה שמותר לי ואת כל מה שאני יכול לעשות". לפני מותו הוא קורא לשלמה בנו ומצווהו לבנות את בית המקדש בעזרת כל החומרים שהוא הכין (דברי הימים א כב ו-טז). ובזכות עשייתו זכה דוד שבית המקדש שנחנך לאחר מותו נקרא על שמו, כפי שמעידה הכותרת של מזמור ל' בתהלים שנהוג לאומרו בכל יום בפסוקי דזמרה: "מזמור שיר תנפת הבית לדוד".

על פי האמור, אפשר להסביר את ברכתו של משה בסיום מלאכת המשכן, כפי שנאמר בפרשה: "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה, וַהֲגִיה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּן עֲשׂוֹ, וַיִּבְרְךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (לט מג). ומה הייתה ברכתו של משה?

פירש רש"י, שמשה בירכם: "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם". כתב על כך בספר "אמרי שפר": מברכת משה למדנו שברכת ה' חלה על עשייה, אדם לא יכול לשבת בחיבוק ידיים ורק להתפלל שהקב"ה יעשה לו נס.

את ברכתו סיים משה במילים שבמזמור התהלים "תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה" (צ יז): "וַיְהִי נֶעַם אֲדֹנָי אֲלֵהֲיֵנוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּנְנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּנְנָהוּ", כלומר: אנחנו מבקשים מהקב"ה שתהיה ברכתו וטובתו עלינו, ושלמעשה ידינו יהיה קיום והמשכיות.

העולה מכל האמור, שגם אנחנו צריכים לעשות את כל מה שביכולתנו בכל ענייני הגאולה ובניין המקדש השלישי, אף על פי שלא תמיד ברור כיצד אפשר להביא את העשייה לידי גמר, ונזכה שתשרה ברכת ה' בכל מעשה ידינו.